

Leht mass **2 €**

UMƏ LEHT

V A N A - VÕ R O M A A R A H V A U M A N K E E L E N L E H T

Kae lk 2

Kae lk 3

Kae lk 4

Umakeelitside laulõ plaat

RAHMANI JAN

**Muusik ja laululuuja Kuslapuu
Kaisa om valmis saanu vahtsõ
helütsõori, kon pääl om 11
võrokeelist autorilaulu.**

Vahtsõ plaadi päälkiri om «vafo». «Seo plaadi pääl om mu võrokiilne laulu kirotamisõ ja hindä otsmisõ maailm. Sai arvo, et taha võro keelen hoobis muid asju küssü ku eesti keelen. Plaadi nimi om vafoködsõ lühkü hellütüssõna: tundsõ, et ku ma kohegi lää, sis ummi juuri vafo-kõhõ käü mukka kõik aig ütēn,» seletas Kuslapuu Kaisa.

Lauluviie omma plaadi päl
kõik Kaisa tettü. Poolõ sõna
kah, a lisas om tä tarvitanu
Kolga Raimondi luulõtuksi
ja ütte Kauksi Ülle luulõstus.
«Kolga Raimondi tekstega olõ
ma varatsõmbast aost tutva.
Väega miildüs, kuis tä om asju
nännü. Väega hää miil om, et
sai laulus tetä ütte Kauksi Ülle
teksti kah, midä ei olõ varram-
pa vällä antu.»

Plaadi pääl om kokko 11 laulu. Mõnõ lauluga om inämb hindä sisse kaemist ja juuri otsmist, a mõni laul kõnõlõs harilikust egäpääväelost. «Üts illos

RAHMANI JANI PIL'

Rõõmsa muusik Kuslapuu Kaisa uma vahtsõ plaadiga.

armastuslaul om kah seen,»
kitt laulumestri.

Plaadi laulu omma üles võedu timahava keväjä katõn paigan: kats nädälit tekk Kaisa ütten muusikidõga stuudiotüüd Tarton ja kats nädälit Toronton. «Plaadi tegijä Gleasoni Sam

om kanadalanõ, tä om mu hää sõbõr. Sam om rahuligu loomuga inemine. Ku mul omma lumisõ aigu egäsugumadsõ plaani ja mõttö, sis omgi vaia, et tõnõ puul kaenu kõgõlõ rahulikumba pilguga pääle. Meil oll' väega hää kuuntüü. jäimi mõlõmba

seo plaadiga rahulõ,» kõnõlõs
Kuslapuu Kaisa.

Plaadi näütamise kontsordi tulõva märdikuu alostusõn Võrol, Talnan ja Tarton. Lisas Kaisalõ omma lava pääl Tärni Marti ja kanadalasõ Gleasoni Sam ja Mackie Alan.

A photograph showing a group of people at a social gathering, likely a folk festival or dance. In the foreground, a woman on the left wears a white headscarf, glasses, and a grey shawl over a red and white patterned blouse. She holds a glass. Next to her, another woman in a white headscarf and a white blouse with a red sash is seen from the side. To the right, a man in a dark suit and glasses looks towards the camera. In the background, other people in traditional costumes are visible, and the setting appears to be a large hall with a patterned ceiling.

Eesti Rahvakultuuri Keskus jagi tunnustusi. Riidi, 16. rehekuu pääväl olf Haapsalu kultuurikeskusõn rahvakultuuri valdkunna tenosündmüs, kon etendüsega märgotõdi, miä vöi olla saanu eesti rahvakultuurist 100 aasta peräst. Vällä hõigati timahavadsõ rahvakultuuri valdkunna riikligu tunnustusõ saaja künnen katõgõroonia. Keele katõgõroonia tunnusõdi võrokõist Kalla Urmast Vana-Võromaa keelerikkusõ hoitmisõ ja murdõkeele elojõvvu edendamise iist nii kõnnõn, kiräsõnan, laulun ku lava pääl. «Murrõ om mi keelen tuu, mis muial om «aktsent». Looda väega et võro keelest jääse tulõval aol alalõ midägi inämbät ku õnnõ murrõ,» üteli Kalla Urmas uman tenokõnnõn.

Pildi pääl suuvva tōōsō vōrokōsō vārskile tunnustusō saajalō õnnō.

RAHMANI JANI jutt ja pilt

**Tulõman omma
Lindora laat ja
Uma Meki suurlaat**

Pia omma tulõman mi kandi
kõgõ suurõmba sügüsedse laa-
du. Simunapäävä, 28. rehekuul
om Lindora laat, kon vanastõ
kaubõldi rohkõmb eläjidega, a
täämbä või säält kõkkõ löüdä.
Lindora laat om kant Eesti

vaimlidsõ kultuuriperänduse
nimistühe.

Uma Meki suurlaatu tulõ 7. märdukuul Võro spordikeskuskõn. Sääli kaubõldas päämidselt mi kandi sõõgikraamiga, a om kultuuri- ja oppusõprogramm kah. Uma Meki suurlaadu pääle sissepääsemises tulõ osta pilet, miä mass 2 eurot.

UL

UMA PIDO
RU ESKEDTUS KIMMÄS, KÕI LADVA LAUSVA

**Vahtsidõ võrokeelitside laulõ
võistluskontsõrt**

**UMA
LAUL**

5. novembril 2026 kl 18 Rõugõ rahvamajan

**Mari Kalkun Anu Taul Aapo Ilves
Jan Rahman Urmas Kalla
Sirli Hirv Toomas ja Meel Valk
Kaupo Eliste Margit Õkva
Hanna-Reet Ruul ja tõsõ**

Pausõ aigu mäng Toomas Ojasaar.

**Pilet Fiantan 10 eurot, paigapäääl 15 eurot.
Perrepilet Fiantan 25 eurot, paigapäääl 30 eurot.
Alla 12-aastadsõ massulda.
Lähemb teedüs: umapido.ee**

**OSTA PILET
fianta.com**

UMA PIDO
EESTI KULTUURIKAPITAL

WÕRO KEELTS

KIIL VÕRO KIIL!

VÕRO INSTITUUT

coop

NMM

KARNI

ILUMBE TALU

UMA MEKK

XXI VÕRO KEELE NÄTÄL 2026. AASTA 2.–8. MÄRDIKUUL

IISPÄIV, 02.11
9.00 VÕRO KEELE VÄGI – TRIINU LAAN. PARKSEPA KUUL
18.00 RAHVALAULUÕDAK. VÕRO INSTITUUT

TÕSÕPÄIV, 03.11
17.30 ERE KÜRSA „AÕJÕGI“: PÕLVA KESKRAAMADUKOGO
19.00 KAISA KUSLAPUU PLAADI „VARO“ ESITLÜSKONTSÕRT.
VÕRO KULTUURIMAJA KANNÕL

KOLMAPÄIV, 04.11
18.00 VÕROKEELINE ZUMBA–ÕDAK. VÕRO KULTUURIMAJA KANNÕL
18.30 MÄLOMÄNG. VÕRO INSTITUUT

NELÄPÄIV, 05.11
18.00 UMA LAUL. RÕUGÕ RAHVAMAJA

RIIDI, 06.11
10.00 TÄHEKESE NÄÜTÄMINE JA LUGÕMISPÄIV „KULLÕ, MA LOE SULLÕI“:
VÕROMAA KESKRAAMADUKOGO
18.00 SAAMI TUTVASI JAN JA ELO RAHMAN. VANA-KOIOLA RAHVAMAJA
18.00 VÕROKEELIDSE MINECRAFTI ÜTISMÄNGMINE. KAGUKESKUS
15.00–01.00 FILMIÕDAK FILMIRAHVAGA. VARSTU KULTUURIKESKUS

PUULPÄIV, 07.11
9.00–15.00 UMA MEKI SUURLAAT. VÕRO SPORDIKESKUS
13.00 „VÕROMAA RAHVA JUTUSÕ“ NÄÜTÄMINE.
RÄPINÄ RAAMADUKOGO
19.00 VÕRU KEELE NÄDÄLI LÕPUPIDU ANSAMBLIGA UMMAHUUDU.
MÕNISTÕ RAHVAMAJA

PÜHÄPÄIV, 08.11
13.00 SAAMI TUTVASI JAN JA ELO RAHMAN. LÜLLEMÄE KULTUURIMAJA

NÄÜTÜSE
26.10–16.11 KEELEPESÄ LATSI PILDINÄÜTÜS. VÕRO MAKSIMARKET
02.11–09.11 RÄNDNÄÜTÜS „NOORÕ JA JUURÕ“: VÕRO GÜMNAASIUM
02.11–31.11 VÕRO INSTITUUDI VARAMU.
VÕROMAA KESKRAAMADUKOGO LATSIOSAKUND

KAVA: WI.EE

Elo nigu Ameeriga filmin

Seokõrd anna üte filmisoovitusõ. Või-olla olõ ma tuust tan joba kõnõlnu, a asi om tõsinõ ja topõld jutt müüdä külgi maaha ei joosõ.

Külämehe kõnõli, et Ameerikan tetäs parhilla säänest autot, miä õhun lindas. Muidogi tõi tuu jutt silmi ette pildi filmist «Tagasi tulevikku 2». Sääl mindäs tulõvahe aigu, aastahe 2015 (film om tettü 1980. aastil), ja massina lindasõ kõik uulitsidõ pääl paari miitre korgusõl. A tuu ei olõ tollõ filmi man päämine.

Päämine om, et midägi om lännü aorändämisege vussi ja om jõutu säändsele maailma, midä valitsõsõ jõhkra rahamehe, kiä saiva uma varandusõ spordiennustuisi tegemisega, selle et näil om tulõvikust tuud raamat, kon kirän kõiki võistluisi tulõmi. Tuu om maailm, kon aknidõ iin omma trelli, kõik aig käü üts rüüvmine ja püssäpaugutaminõ. Ei olõ määnestki kimmäst tunnõt.

Täämbädse egäpäävädse uudissõ tulõtasõ toda võlssi lännüt filmi-ilma miilde. Koolikiusaja omma jõudnu suuri riike valitsõjjs ja ajava asjo ummi arvosaamiisi perrä. Tuu, miä paistu 40 aasta iist utopia, nakkas egä pääväga peris-elos saama.

Jah, tõtõstõ ma soovida kõigil tuu film täämbädsel aol üle kaia. Pilt saa hulga selgembäs.

RAHMANI JAN
Uma Lehe toimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Molvihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee
Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee
Keeletoimõndaja: Laivi Org, laiviorg@gmail.com
Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:
Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee
Tellmine: AS Õhtuleht Kirjastus, tellimine.ee, tel 617 7717

Kae, miä ütël!

«Aiteh, armsa taivaesä! Ja olõ hää, hoia viil kavva säänest Eestit, mink sise-ministeeriümi kõgõ suurõmb murõ om tuu, määnest värmi tetä passi kaasõ.»

TRELLI KRISTEL (Molvihun)

Eesti kõgõ vanõmb kodanik – Tammõ-Lauri tamm

Pidulinõ kõnõ Antsla valla «vapilõvilõ»

Väega avvustõt Tammõ-Lauri tamm!

Saisat ütsindä kesk lakõt nurmõ. Ei pelgä sa tormi, kõvva külmä ega suurõtükütuld. Keväjä panõt jäl vahtsõ lehekuvvõ sälgä ja kaet rahuga, kuis inemiselatsõ su ümbre toimõndasõ. Võtat vasta hulga küläliisi lähküst ni kavvõst, piät näidega üten piknikut ja õnnistat ekä nuurtpaari, kiä tulõva sukka uma rõõmu jagama. Olõt kõigildõ ausa ja suurõ-meeleline puiõ kuning.

Tiidjä ütles, et sa lätsit kasuma joba 1326. aastal. Nii et timahavva om sul väkev juubõl. Säitsmesaa aasta seen olõt nännü ja kuuldnu hoobis inämb ku üts eluluuraamat või mahuta. Om sul meelen, kuis Jüriüü mäss valla läts? Ollit sõs ju 17aastanõ puukõnõ. Kolumbus, Luther ja Galilei es olõ viil sündünü, ku sul edimäne aastasada täüs sai. Ellit üle kõik naa sõa, tõvõ ja muu hädä, miä omma mi maad nuhelnu.

Rahva juttõ perrä olf su «esä» hoobis Karl XII, kiä tsusaõ üte toki maa sisse ja tuust kasvi tamm. Seo om muiduki tühi pori. Toona, ku Roodsi valitsõja Eestin talvõ müüdä saatsõ, ollit sa joba pia nelläsaa-aastanõ tävven jõun vägimiis. Eesti riigi välläkuulutamisõ aos olf sul elätü veidü vähämb ku kuussada aastat. Võiit uhkusõga üteldä, et olõt algusõt pääle olnu seo riigi kõgõ vanõmb kodanik.

Passi vai ID-kaarti sullõ ei anta, a tuust ei olõ hätä, selle et egäüts tiid sinnu. Vähä aigu olf sul kogunistõ uma valuuta: su pilt ehtse kümnekroonist rahatähte. Antsla valla «vapilõvi» olõt sa täämbädse pääväni.

Kunagi kohisi su ümbre hoobis inämb tammi, a nuu raoti

RAHMANI ELO PILT

KAHRO MAREK, kiränik

Kae ka Uma Lehe kodolehe päält videot, kuis Kahro Marek tammõlõ seo kõnnõ pidä.

kõik aigupiten maaha. Vanast olf tamm ju talupoja raud. Tammõpuust ehitedi muu hulgan suuri sõa- ja kaubalaivu, miä häste vasta pei. Pallu suguvelli om sul jäänü tuuperäst merepõhja. Ei tiia, kas mõni naist puiõst, kellega üles kasvit, om pantu Urvastõ kerigu lakkõ? Sa esi jäit kirvõst putmalda. Inemise saiva kuiki arvu, et olõt esimuudu väega puumüräk. Sinnu naati pühäs pidämä.

Edimäst kõrda käve ma su man sõs, ku olli nelländä klassi poiskõnõ. Es küünü esiki kümme last sust ütenkuun ümbre võtma. Ma õkva tundsõ su kahrõt kuurt patsutõn, et sullõ miildüs inemiisiga läbi kävvü.

Kolmõ aasta peräst trehvisimi jäl, a tuu es olõki mu jaos nii hää sündmüs. Lätist ja Leedust tulf trobikund oppajid Antsla kuuli kaema. Pääle tuu

näüdäti näile Urvastõ kandin põnõvid kotussid ja millegiperäst panti minnu su eluluku kõnõlõma – puhtan vinne keelen. Olli tuus aos õnnõ aastakõsõ vinne kiilt opnu, a midägi sai iks arvu. Saisimi kõik üten su laja krooni all ja ma vuristi uma jutu paprõ päält maaha.

Oi heldekene, kuis sõs nakaõ küsumüisi sadama! Es jää mul muud üle ku ullimuudu vastada: «Nje znaaju, nje ponimaaju!» Üts oppaja tahtsõ teedä, midä «Tammõ-Lauri tamm» õigõlõ tähendäs. Tuu jaos olf mul vastus olõman: «Tamm – eto dub, a Lauri – eto imja.»

«Mis «Urvastõ» tähendäs?» es jäetä minnu rahulõ.

«Eto mesto,» ütli, klimp kurgun.

Nüüd olõ ma sul nigu hõimlasõl joba mitu kõrda külän käünü, süä õkva kisk su poolõ.

Kaõus ei olõ sul inämb kõgõ parõmb tervüs. Su aastatsõõrõ ei saa kiäki üle lukõ, selle et sa jäit joba ammu seest tühäs ja su sisekund om nüüd hoobis raudbetoonist. Ossa tüküse murduma ja tüvi kuius. Ei olõ põhamainõ maa su jaos küländ rammunõ ja talv küländ pehme. Su kõgõ vanõmba sugulasõ eläse Leedun ja Bulgaarian, mõlõmba omma arvada üle 1500 aasta vana. Naidõ kõrvan olõt viil nuur!

Tulku, miä tulõ, a su kimmäs sugu ei hää niipia. Su ossõ külän om rippunu tõhvõ inämb ku taivan tähti. Hää sõbrakõsõ paiuharagu omma nuu üle maa lakja vidänü. Ei tiia sa vast esiki, mitu tõhvapoiga om sul kasuma lännü ja suurõs puus saanu.

Tugõvat ossa ja kimmäst juurt, Tammõ-Lauri tamm! Näemi viil!

Kaemi üle ola tagasi

Pikaaolinõ kuulmeistre
SÄINASTI ENE, kiä om müiõ ainidõ
siän opanu aoluku kah, tulõtas
miilde sündmüisi aast, ku Eesti
vahtsõst esisaisvas sai.

Rehekuu tõnõ puul

1986. aasta 18. rehekuul olf Jüri kerkoaijah ja koolimajah edimäne Eesti muinsuskaitõsklubidõ kokkosaaminõ.

21. rehekuul nakaõ pääle ETV keskkunnasaadõ «Panda», mille autor ja juht olf Aare Juhan.

1987. aasta 21. rehekuul kõrrald Vaba-Sõltumalda Nuurikolonn Nr. 1 Võro kalmuaiah meele vällänüütämise Vabahussõah hukka saanuisi inemiisi mälehtüses. Kuiki võimu ja KGB segäsi rahva liikmist, kogosi kalmuaida pia 3000 inemist. Nätä olf sinimustvalgõt lippu.

1988. aasta 17. rehekuul jõudsõ tagasi NSV Liidu vangimajast priis saanu Tarto Enn, kellele tetti vastavõtt nii Tarto ku Talna vaksalih.

20. rehekuul ilmu kolonni tiidüs kalmuaiah kokkosaamisõ kotsilõ Tüürahva Eloh. 21. rehekuul peeti kolonni sünnüpäivä kalmuaiah ja Kandlõh.

1989. aasta 18. rehekuul astsõ pääle inemiisi vastanakkamist ja üle piiri lääne poolõ pagõmist ammõtist tagasi Saksa DV kavvaaignõ käsüvalitsõja Honeckeri Erich, a vastaolõminõ jakku.

23. rehekuul, õkva 1956. aasta riigipüürdmise aastapääväl hõigati vällä vahtsõnõ demokraatlik Ungari Vabariik, mis olf edimäne üteparteisüstemist vällä astnu Varssavi pakti riik.

1990. aasta 15. rehekuul kaof valitsus är riigipuulsõ päalemasmisõ põllumajandusõ kraamilõ ni sõõgikraami hinna naksi nõsõma.

16. rehekuul võtf Eesti Vabariigi ülembnõvvokogo presiidium vasta säädüse riikliidsi pühhi kotsilõ. Puhkõpääväga riigipühäs saiva vahtsõaasta, esisaisvuspäiv, suur riidi, tüürahva üttheoitmisõ päiv, võidupühä, jaanipäiv, edimäne ja tõõnõ joulupühä. Tähtpäivis saiva üleilmnõ naisipäiv (8. urbõkuu), edimäne ülesnõsõmispühä, rahupäiv (9. lehekuu), imäpäiv, kõgõ rahva leinapäiv (14. jaanikuu) ja vahtsõstsündümise päiv (16. märdikuu).

21. rehekuul matõti Talna Mõtsakalmuaia kodomaa mulda jaanikuul Buraševost tuudu Pätsi Konstantini ilmlik iho.

22. rehekuul võeti vasta Eesti Vabariigi majanduspiiri säädüs, mis pand paika kontrollpunktõ kõrra Eesti siseturu kaitsmisõsõ.

1991. aasta 17. rehekuul võtsõ Eesti Vabariigi ülembnõvvokogo vasta maareformi säädüse, mille perrä naati õigusõ vasta är võetuid maid inneskiidsile peremiihile tagasi andma vai vällä vaih-

tama vai kinni masma.

24. rehekuul alostõdi diplomaatilist läbikäümist Eestti Vabariigi ja Vene NFSV vaihõl.

31. rehekuul tetti valitsusõ kõrraldusõga vahtsõst kaitsõjõudõ päästaap.

1992. aasta 19. rehekuul kiroti Isamaa, ERSP ja Mõõduka ala liidovalitsuslepingulõ.

20. rehekuul võtf Riigikogo vasta vabariigi valitsusõ säädüse, minka luudi 11 ministeeriummi.

21. rehekuul kinnüf president ammõtihe valitsusõ, midä juhtõsõ pääministri Laari Mart, välisministri olf Velliste Trivimi, siseministri Pareki Lagle, kaitsõministri Rebäse Hain ja justiitsministri Kama Kaido.

22. rehekuul kinnüf Riigikogo Laari Mardi valitsusõ (22.10.92–08.11.94), koh jõudõ olla kats justiitsministrit ja neli kaitsõministrit.

25. rehekuul tuudi linnukiga Abhaasiast edimäne sats sõapagõjit. Kokko jõudsõ edevanõmbidõ sünnümaalõ tagasi 200 Abhaasia eestläst.

29. rehekuul leüti Moskvast ehtsä Molotovi-Ribbentropi pakti salaprotokoll.

1993. aasta 17. rehekuul olli edimädse umavalitsuisi valimisõ pääle esisaisvas saamist. Põlva liinapääs sai Roodeni Sirje ja Põlva vallavanõmbas Tammõ Tarmo. Võro liinapääs sai Soola Aivar, kiä sai olla liinapää mõnõ kuu. Võro vallavanõmbas sai Riigovi Helgi.

26. rehekuul võtf Riigikogo vasta rahvusveidembüisi kultuuriautonomia säädüse, minka rahva, kedä om Eestih üle 3000, sai tetä kultuuriliidsi umavalitsuisi.

30. rehekuul nakaõ edimädse jaoga pääle telesari «Õnnõ 13». Luu kirot Reinla Astrid, lavast Kase Tõnis. Rehekuul alost viil Aunastõ Maire juhith saadõ «Reisile sinoga».

1994. aasta sügüskuu lõpuh umbusald Riigikogo pääministrit Laari Marti, pääle tuu es saia kõrraga vahtsõt

valitsust paika. President käve rehekuu keskel pääministrikandidaadis vällä Eesti Panga presidendi Kallasõ Siimu, a tuu es saa Riigikogo puult tukõ. Nii käve president Meri rehekuu lõpuh pääministris vällä Tarandi Andrese.

1995. aasta 26. rehekuul and Riigikogo Vähi Tiidulõ vahtsõst voli tetä valitsus Reformieräkunnaga. Inne lindskaandalit olf Koonderäkunnal liit Keskeräkunna ja Maarahva Ütisüsega.

1996. aasta 20. rehekuul käve umavalitsuisi valimisi 52,1 saandikku kodanikõst, inämb helüsid sai Reformieräkund. Põlvah jäivä liinapää ja vallavanõmb samas. Võro liinapääs sai Visnapuu Andrese asõmõl Treiali Harri, volikogo esimehes Antoni Tõnu asõmõl Mäevere Andres. Võro vallavanõmbas sai Tuliku Ülo ja volikogo esimehes Otsa Avo. Aastast 2005 naati volikogosiid valima nelä aasta takast.

Pildikene Adamsoni luulõvõigõlusõlt

RAHMANI JAN

Seo pildi pääl omma timahavadsõ Adamsoni Hendriku murdõluulõvõistlusõ ossavõtja ja kõrraldaja. Mitte peris kõik, a nuu, kiä olli tulnu 6. rehekuu pääväl Kärstna mõisalõ võistlusõ pidolidsõlõ lõpõtamisõlõ.

Kõgõ iin istus võistlusõ võitja, võrokõnõ Sainasti Ene. Timä saatsõ võistlusõlõ luulõkava «Haha ao laulu». «Ku ilma omma undsõdsõ ja kehvä, sis om aigu inämb mõtõlda muust kah ku tüüst ja kipõst aost. Sis tulõvagi luulõtusõ rohkõmb miilde,» kõnõlõs Sainasti Ene umist vahtsist luulõtuisist. Viil om timä vahtsidõ luulõtuisi man esieräline, et tä ei tarvita kirävahemärke, ei olõ päälkirju ja mõttõ omma är üteldü vähätside sõnnoga. «Ku om vähämb sõnno, sis om sõnnol suurõmb kaal ja inemine, kes lugõ ja kullõs, saa uma mõttõ kah sinnä vahelõ mahuta,» lõüd luulõtaja.

Sainasti Ene om no katõkõrdnõ Adamsoni luulõvõistlusõ võitja. Edimäst kõrda sai tä pääpreemiä 2014. aastagal. Kiäki tõnõ olõ-i taad luulõvõistlust, midä täämbädses om kõrraldõt 15 kõrda, kats kõrda võitnu.

A avvuhindu anti timahavatsõl luulõvõistlusõl viil. Tõsõ kotussõ väärilidses tunnist hindamiskogo jälki võrokõsõ Kürsa Ere luulõtusõ, kolmanda kotussõ sai Kristen Suokass, kiä kirotas

RAHMANI JANI PILT

viru keelen. Timahava hindsi luulõtuisi Viikbergi Jüri, Velskri Mart, Fastrõ Mariko, Laande Alli ja Sootsi Helle. Et luulõvõistlust kõrraldasõ mulgi, sai eräle preemiä (segakoori Üits Viis eräpreemiä) mulgi keelen kirotanu Mäeoru Aime.

Seokõrd olf võrokõisist luulõtajit võistlusõl viil, näütuses Naruski Aili, Mürsepä Külli, Kübärä Kristi. Võiolla kiäki lätõ viil meelest kah.

Seo jutt om paslik lõpõta üte Sainasti Ene luulõtusõga noidõ hulgast, miä pääpreemiä saiva:

inemise elohimo
om nigu kastõhainal
kõrs või olla nii õrn
lumi lits talvõl vasta maad
keväjä aja päävä poolõ
vahtsõ rohilidse võrsõ
kiigu jälki
ilmatuulõ käeh
ooda ello

HENDRIK ADAMSONI NIMELISE MURDELUULEKONKURSI LAUREAADID 1994-2021	
1994	MATS TRAAT
1996	ILMAR VANANURIM
1998	SIIM KÄRNER
2000	AIN KARLEP
2002	MONIKA HINT
2004	MILVI PANGA
2006	NIKOLAI BATURIN
2008	HÄNILANE
2010	LEILA HOLTS-SMITHSON ANNA-LIISA VAHER JAN RAHMAN
2012	MAIE PERVE
2014	ENE SAINAST
2016	IRMA JÄRVESALU
2018	RAUNO ALLIKSAAR
2021	MARYLIIS TEINFELDT-GRINS

Tafna Võro Seldsi lauluansambli Liiso om laulnu 30 aastakka

MÜRSEPÄ KÜLLI

Teedä om, et Tafna võrokõisi lauluansambli Liiso om ainumas sääne ansambli, kiä 30 aastakka jutti om laulnu õnnõ võrokeelist laulukavva.

Liisokõsõ noorõkõsõ, nigu roosinupukõsõ... saiva timahava rehekuu 11. pääväl 30 aastakka ja viis päivä vanas. Tuul puhul anni Liiso Tafna huviklubi Raavis saalin uma juubõliaasta säitsmendä kontsõrdi. Külälises tulli üles astma Eesti Ukuleleorkestri väikumb kuunsais Sanga Joosepi juhtmisõl ja rahvatandsja rühmäst Raabiku. Näidega om varrampagi ütlen üles astutu.

Kontsõrt lätõ häste kõrda. Kõiva Inda ütelf, et tä olõ õi

ilosambat esitüst umalõ laululõ «Võrukõsõ tandsva» seeni kuulnu-nännü. Parhilla laulva Liison soprani Mürsepä Külli, Traksi Lia, Valtna Ülle, Tammissõ Kristin Liis, Ristikivi Siiri, Urbaniku Eha. Aldi omma Maripuu Sirle, Greenbaumi Thea, Toomla Silvi, Annusveri Karin, Vaggo Aime, solist om Soka Olõv. Juhendaja Keerma Katrin.

Pidolavva pääl olli kiluleevä (nigu presidendi vastavõtul), sooladsõ ja makõ krõngli, umatettü karask, ubinamahl ja kohv-tii.

Päiv inne esinemist sai valmis helüalbum «Liiso 30». No omma Liisol iin plaadi vällä näütämise kontsõrdi. Tuust pikembält tulõvadsõn lehen.

PLUMANNI KAJA-RIINA PILT

Liisokõsõ umal sünnupäävõkontsõrdil trepi pääl ülesastmist uutman.

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimmi perilõmõisõst ja tähendüsest.

Koobak ja Koobakene

Nimel *Koobak* om Eestin 45 kandjat, vanan kiräviien nimekujul *Kobak* 28 kandjat. Nimel *Koobakene* om 34 kandjat, vanan kiräviien kujul *Kobakene* katõssa kandjat, lissas om tegünnü nimekujul *Kobake* kuvvõ kandjaga.

Koobakene panti Rõugõ kihlkunna Sännä mõisa Kau-

gu ja Heedu külän, edimäne kerigu personaalraamadu nimekujul *Kobakene*. Hingelugõmisõn 1826 panti mõisakirja hoobis nimekujul *Kobek*. Nime saaja olli Koobakõsõ (*Kobakesse*) Hansu ja Juhani Piitre perrätulõja. Hingelugõmisõn 1834 om nimme parandõt: *Kobakenne*. Nimekujul *Kobakenne* nakkas juuskma ka Rõugõ personaalraamatn 1829. aastagast pääle. Sõski, Sännä suguvõsan tegüsi ka nimekujul *Kobak*, tuud ka kerikliklen dokumenten 19. aastagasa kesk.

Üts alguperäne Koobak (*Kobak*) panti Rogosi mõisan Sarisõ Kusta perrätulõji-

lõ. Hingelugõmisõn 1826 om tuud nimme kirutõt tävveste tõstmuudu: *Kopp*. Personaalraamatun 1829 ja hingelugõmisõn 1834 om kinnütet nimekujul *Koop*. Edesi lätõski nimi *Koop*, kuigi Sarisõ Kusta esä olf olnu *Kobakesse Juhhan*. Nimel *Koop* om 83 kandjat ja tegünemise kotussit om hulga. Päämidselt om tuu Jakobi [ja'koobi] mugandus, a Rogosi suguvõsan – nigu nätä – hoobis Koobakõsõ lühendüs.

Mulgimaal Tarvastu mõisan panti priinimi *Kõbbak*. Tuust nimest tegüsi ao joosul kiräpilte *Kõwwak* ja *Kõbbak*, 20. aastagasaal nimi *Kõbak*, miä kuuli vällä. A Tarvastu nimest

tegüsi ka joba 19. aastagasaal kuju *Kobak*, näütuses Paistudõ rännänün suguvõsa harun.

Kokkovõtvalt omma sõs Koobakene ja Kobakene Sännäst, Koobak ja Kobak Sännäst vai Tarvastust.

Sõna *koobakõnõ* om hellitüsvorm sõnast *kuup* : *kooba*. A tä või olla ka tsirgunimetüs: *Troglodytes troglodytes*, eesti keeli *käblik*. Mille käblik om koobakõnõ, seo om lihtsa arvu saia: timä pesä om nigu *kuup*, väiku mulguga kerä samblõst, lehtist, raagassist ja juurõkõisist. Ka ladina *troglodytes* tähendäs 'koobaelänik'. Kas Koobakõsõ lisanimi, miä olf olõman nii Sännän ku Rogo-

sin, tulf tsirgunimetüesest vai õkva sõnast *kuup*, tuud om rassõ üldä. Tsirgunimetüs om usutavamb, võrdlusõs Lõokõsõ, Piho, Siska, Tialasõ ja tõsõ. Tarvastu nimi om hoobis tõist peritollu, tuu alusõs võissi pakku mulgi sõnna *kõõbäk* 'kühmäga inemine', a või ka olla, et määnestki tõist sõnna, kon lühkü *õ*-ga *kõbak* ja *kõvak* vaheldusõ.

Eestistämisel muudeti Tarvastun nimi *Kõbbak* nimes Kobak. Võru liinan omma Sännä suguvõsast peri *Kobakene* ja *Kobaken* võtnu eestistämisel vahtsõ nime Koesalu, miä kuuli vällä 2022.

SAARÕ EVAR

Tundõ läbi elo

Uma Lehe kiräsaatja URMI AILI om kirja pandnu, määndse tundõ inemisel elotii pääl ette tulla võiva, ja tuu noidõ kotsilõ näütit elost.

17. Abielo

Abielo om pühä töötusõga ant lubahus, kon, olkõ hään vai halvan, piässi miis ja naanõ elo lõpuni ütlen elämä ja tõnõtõist avitama. Inämbjaolt iks om kah nii. A mitte egä kõrd. Naisist, kes omma edimält nigu tibukõsõ, saava perän kufa kulli. Mehe püüdvä kah edimält herräsmeha olla, kooni eloraskusõ näid hindä ala matva.

Ku omma viil väiku latsõ kah ja vanavanõmbit abis ei olõ, lätõki pingõ väega suurõs. Tüü, kodo, latsõ, massu ja vaihõpääl võla kah. Ei olõ inämb tõnõtõsõ ja perre jaos aigu. Üttemuudu elämine-olõminõ ja rahulõolõmalda olõk tekütäs tüllü. Abielon lätõ vaia häste pallo kannahust ja tarkust, tõnõtõsõst arvosaamist ja lukupidämist.

Näide elost

Miis ja naanõ olli joba kõrra abielon olnu, ku nä umavaihõl tutvvas saiva. Naanõ kasvat kattõ väikeist poiga, miis ütõle joba suurõmbat poiskõist.

Pääle paariminekit ja kuun elämä nakkamist tulli latsi vaihõl tüllü. Suur poiskõnõ tekk vähämbile liiga, kiusas ja mõnikõrd eski lei. A kõgõ tekk tä toda sis, ku esä es näe. Ku naanõ kaivaški, sis miis es usu tedä.

Ütskõrd, ku suur poiskõnõ jäl vähämbit pesse, sai naasõl mõõt täüs ja tä karvost lüüjät töömeeli. Miis näkk tuud karvastamist päält ja sai nii vi-hatsõs, et lätõ naasõlõ kallalõ. Nii saigi kärgpere abielo läbi.

18. Õnn ja rõõm

Õnn ja rõõm käävä käsikäen. Ku mi olõmi õnnõligu, omma kõik tõsõ mi ümbre kah rõõmsa. Õnnõ ja rõõmu tunnõt är inemise hääst tujost. A mis meile sis miildüs? Arvada, et raha. A mitte ütsindä.

Sul või olla küll pallo rahha, a ku sul ei olõ näütuses tervüst, ei olõ tuust rahast määnestki rõõmu. Kõgõ suurõmb õnn om iks hää tervüs. Ja toda tulõ elo joosul hoita.

Egäüte jaos omma uma asä ja tundõ, mis tegevä õnnõlikus ja millest tundas rõõmu. Imä jaos om kõgõ suurõmb õnn timä lats ja latsõ rõõmu om imä silmist nätä.

Näide elost

Naanõ, kes olf maal sündimü, a pidi tüülkäümise peräst kavva liinan elämä, unist jo ammu maalõ tagasi kolimisõst, et rahust ja vaikusõst mõnno tunda. Pensionipõlvõn tä ostsõgi maalõ elämise, kon olf är süütü kasunu aiamaa kah. Naasõ unistus olf maa är arri, et saasi sinnä ilo jaos lille kasuma panda ja aiavillä tetä. Kuigi tuu maa kõlbulidsõs tege-misega sai vaiva nätä, olf naanõ väega õnnõlik, ku sai edimäds kasvo maaha kükädä. Ja toda rõõmu, mis tä sügüse tundõs, ku saagiag kätte jõudsõ... Sai uma aiamaa päält talvõkardohka ja muu söögikraami.

URMI AILI

Lugu lätõ edesi

